

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Basisschool De Bron

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: **Basisschool De Bron**

Bestuur: Stichting Katholiek Basisonderwijs Goirle

Datum bezoek: 9 november 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Ina Latuputty

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat de mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
  - a. extra handen / omvang van de klassen
  - b. speciale onderwijsmaterialen
  - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
  - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
  - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

---

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Bert van Ostaijen (directeur), Mary Claassen (IB-er van de onderbouw op ter vervanging van ziekte), Loes Coehorst (IB-er van de bovenbouw, Robbie van Schie (consulent) en Mariëtte Draaisma (ouder).
- observaties bij enkele lessen: spelwerkles in groep 1/2 , rekenles in groep 5/6 en in groep 8.
- een teamgesprek - aanwezig waren: een representatief deel van het team van De Bron.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

Basisschool De Bron in Goirle is een middelgrote basisschool in Goirle met op 1 oktober 2015 353 leerlingen. De school is gehuisvest in een nieuw gebouw aan de rand van een nieuwbouwwijk en vlakbij Tilburg Zuid. De grondslag is katholiek. De school valt onder het bestuur van de Stichting Katholiek Basisonderwijs Goirle. Op dit moment werken de zes basisscholen in Goirle samen en werkt men toe naar een fusie onder de naam Edu-Ley. De Bron profileert zich als een school waar onderwijs op maat wordt geboden in een veilige omgeving, motiverend en met gebruik van talenten van kinderen. Ook wil de school zich laten zien als een school waarin tussen leerkrachten, leerlingen en ouders wordt samengewerkt aan goed onderwijs met een hoog rendement.

De Bron is in augustus 1987 gestart. Van mei 1988 tot oktober 2002 stond het schoolgebouw in de wijk Groote Akkers. Vanaf oktober 2002 tot augustus 2010 is in de nabijgelegen wijk De Boschkens het huidige permanente schoolgebouw geopend (de vierde locatie van de school). Het huidige gebouw huisvest De Bron als brede school met daarnaast een peuterspeelzaal, een kinderdagverblijf en de buitenschoolse opvang van Humanitas. In hetzelfde gebouw, maar gescheiden van de school, zijn ook appartementen. De leerlingen zijn afkomstig uit de wijk Boschkens, maar ook uit nabijgelegen wijken en zelf uit Tilburg Zuid. De 353 leerlingen zijn verdeeld over 14 groepen. De rekenkundig gemiddelde groepsomvang bedraagt op 1 oktober 2015 25,2 leerlingen.

Naast het Willem II-stadion wordt een nieuwe wijk gebouwd en het is mogelijk dat de school ook aanmeldingen krijgt van leerlingen uit deze wijk. In het schoolgebouw zijn geen extra lokalen beschikbaar waardoor bij een toename van leerlingen de school op zoek moet gaan naar huisvesting elders.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van De Bron weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

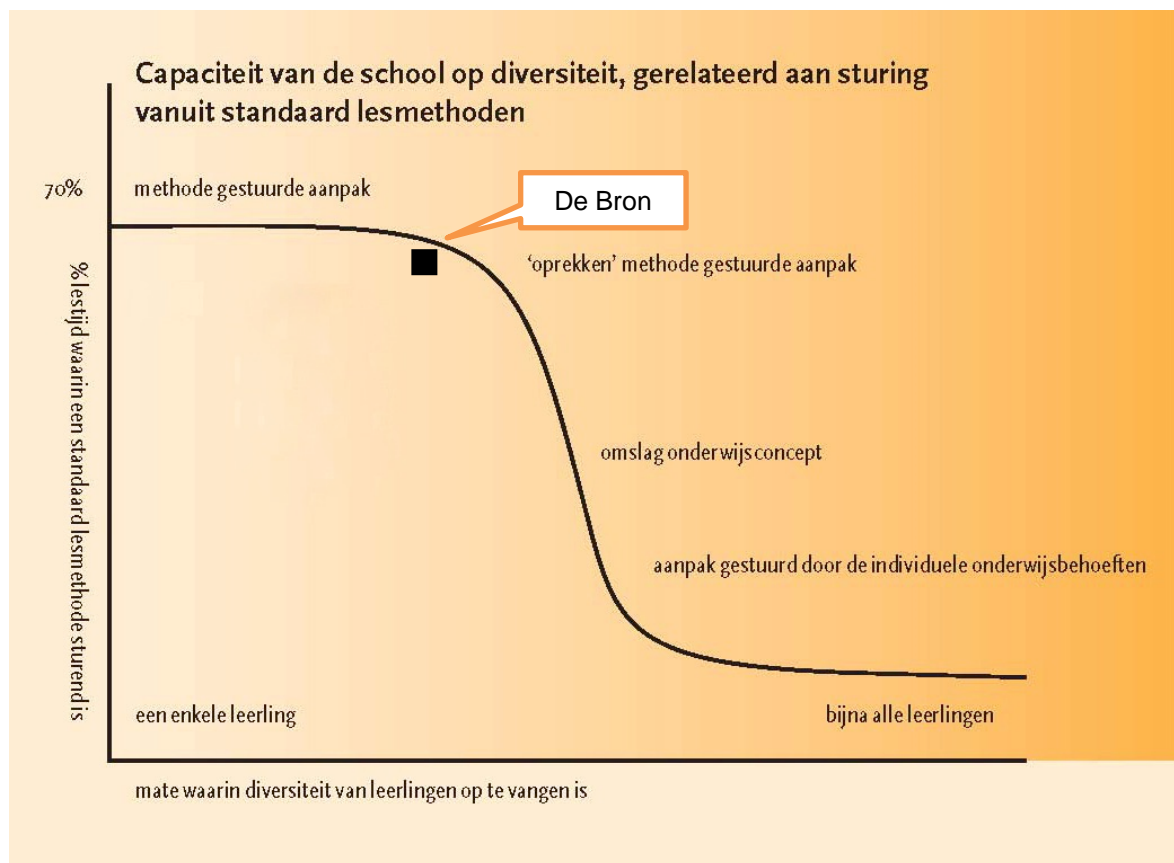
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Bron bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

---

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
  - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

---

- ☒ extra 'handen' in de klas
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een netwerkschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

---

- ☒ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

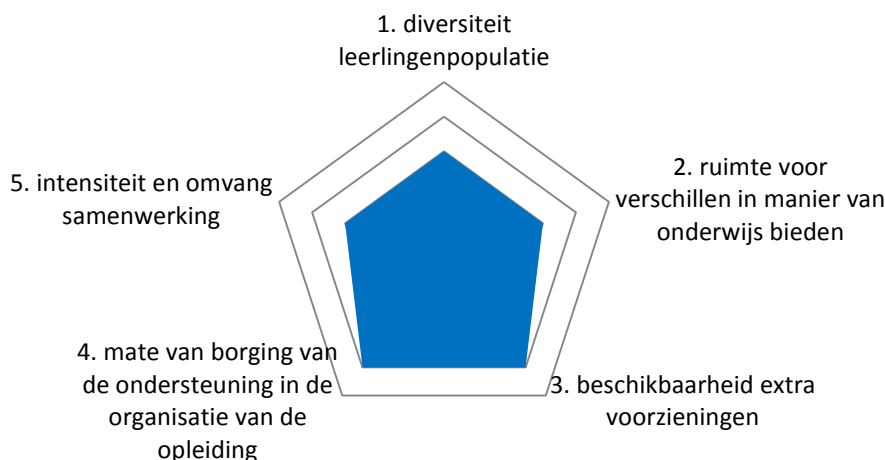
Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

---

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Bron te karakteriseren als een **netwerkschool met een elementen van een smalle ondersteuningsschool**.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.

Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen is m.b.t. het opleidingsniveau van ouders heterogeen. Er zijn veel hoogopgeleide en veel laag opgeleide ouders. Daarnaast heeft de school leerlingen van De Kompaan (crisisopvang jeugdzorg). De leerlingen zijn voornamelijk autochtoon en spreken thuis Nederlands/dialect.

In de groepen zijn grote verschillen van leren merkbaar en is daarmee heterogeen van samenstelling. Opvallend is dat de middenlaag het minst is vertegenwoordigd. Er is een grote diversiteit van leerstijlen onder de leerlingen. Per klas zijn er 1 à 2 leerlingen die onderzocht zijn en moeite hebben met de informatieverwerking. Het aantal leerlingen met dit verwerkingsprobleem is groter, echter zijn zij niet onderzocht. De Bron heeft een matig aantal leerlingen die ondersteuning nodig hebben in het gedrag.

Het gaat dan om grensoverschrijdend gedrag, overactief gedrag, niet gemotiveerd zijn en faalangst. Er zijn tevens leerlingen uit het autistisch spectrum, waarvan een aantal niet officieel zijn gediagnosticeerd.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De school hanteert het leerstofjaarklassensysteem. Structureren, sturing door de leerkracht en methodisch werken domineren t.o.v. zelf ontdekken en zelfsturing. De aanpak gaat uit van een benadering als jaargroep, maar is er tegelijkertijd op gericht om het maximale uit iedere leerling te halen. Aansluiting op het niveau van de individuele leerling gebeurt door het hanteren van het directe instructiemodel, werken in niveaugroepen, compacten/verrijken en het bieden van individuele leerlijnen bij een aantal leerlingen. Bij de kleuters vindt veel differentiatie plaats. In alle groepen wordt gedifferentieerd voor de vakken rekenen, lezen en taal. Via o.a. remedial teaching wordt hulp geboden aan leerlingen die dreigen af te haken bij de drie instructiegroepen en/of meer aandacht en oefening nodig hebben.

De opdrachten zijn voornamelijk gestructureerd. In bepaalde gevallen zijn er vrijere opdrachten, bijvoorbeeld bij schoolbrede projecten. Er wordt gebruik gemaakt van visualisatie.

De leerkrachten zijn op de hoogte van de kerndoelen en leerlijnen van minimaal het eigen leerjaar. Alle leerkrachten zijn goed in staat didactisch en pedagogisch maatwerk te leveren. Leerkrachten hebben een warme en open houding. Op schoolniveau zijn er geen afspraken gemaakt met betrekking tot het voeren van gesprekken met leerlingen waarbij het lesaanbod wordt afgestemd met de ondersteuningsbehoeften. Leerkrachten gaan wel in gesprek met leerlingen en dan vooral met betrekking tot het pedagogisch klimaat. De leerkrachten zijn sterk in het signaleren van de ondersteuningsbehoeften.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De ontwikkeling van de Bron wordt op dit moment begrensd door een relatief grote autonomie van de leerkrachten. Zowel voor het onderwijsconcept als voor klassenmanagement en het omgaan met moeilijk gedrag is het belangrijk om meer af te stemmen en professionaliteit meer te delen. Het delen van expertise en professionaliteit rond collegiale consultatie is gewenst, zodat de genoemde grens geen echte grens meer vormt. Verdere ontwikkeling kan worden gezocht in:

- Wanneer het team zich minder laat leiden door de methodesturing, kan meer recht worden gedaan aan de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.
- Het vasthouden aan het leerstofjaarklassensysteem geeft slechts beperkte mogelijkheden voor het verder invullen van passend onderwijs. Het team kan zich oriënteren op alternatieve groeperingsvormen.
- Het team kan de discussie aangaan om coöperatieve werkvormen in te voeren waardoor leerlingen met en van elkaar leren.
- Het team kan een start maken met leerlingen te betrekken in het onderwijsleerproces voor in eerste instantie één vak. Visualisatie van de lesdoelen en vorderingen geeft leerlingen inzicht in het leerproces. Het praat + tekenblad kan de leerling ondersteunen in het verwoorden van de ondersteuningsbehoeften.
- De leerling kan zijn eigen functioneren bijhouden op een eenvoudig in te vullen formulier. Dit zou een begin kunnen zijn van een portfolio.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

- Extra handen: De school heeft in de klas buiten de handen van de aanwezige groepsleerkracht totaal 104 uur extra begeleiding per week beschikbaar. Dit is omgerekend ongeveer 7 uur en 30 minuten per klas per week. De begeleiding wordt uitgevoerd door een LIO'er en stagiaires.

Buiten de groep zet de school voor alle leerlingen ongeveer 30 uur per week in. Deze uren worden ingevuld door een leerkracht, de RT-er en de consultant, omgerekend ruim 2 uur per klas per week.

Totaal heeft de school 134 uur extra begeleiding per week, omgerekend bijna 10 uur per klas per week.

- Voor de ruimtelijke omgeving heeft de school extra ruimtes voor didactische begeleiding (een keuken voor leerlingen), extra ruimtes voor bewegingsbehoeften (rolstoeltoegankelijkheid, speel-/gymlokaal) en extra ruimtes voor verzorging/rust (time-out ruimte, revalidatie- en therapieruimte, rustruimte).
  - Specialistische expertise op hbo/vwo-niveau is aanwezig voor ASS, AD(H)D en gedragsproblemen. Buiten de school is expertise snel toegankelijk.
  - De school werkt regelmatig tot vaak samen met de SMW, BJZ, GGD, GGZ en het KDC.
4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.
- Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De school hanteert de 1-zorgroute. De ondersteuning op schoolniveau is er op gericht dat leerlingen middels groepshandelingsplanning in de klas mee kunnen blijven doen. In deze plannen worden individuele zaken over leerlingen vermeld met betrekking tot extra ondersteuning. De leerkracht is verantwoordelijk voor de ondersteuning in de klas, signaleert, schrijft de groepsplannen, voert het uit, evalueert en analyseert. Hij/zij is het eerste aanspreekpunt voor de ouders. De intern begeleider ondersteunt indien gewenst. Voor het volgen van de didactische ontwikkeling van de leerlingen worden methodetoetsen en Cito gebruikt, waarbij wordt gekeken naar de vaardigheidsscore. Gegevens over leerlingen worden vastgelegd in Esis. Voor de sociaal-emotionele voortgang gebruikt men 'Zien!'. Van jaar tot jaar is er zowel een warme als een schriftelijke overdracht.

Wanneer er sprake is van een complexe problematiek worden leerlingen geagendeerd voor een bespreking van het zorgadvies team (ZAT). Er is een intern en een extern ZAT samengesteld.

In het zorgplan van de school is naast het dyslexieprotocol het beleid voor hoogbegaafden opgenomen. Een protocol voor medische handelingen is op bestuursniveau samengesteld. Daarnaast heeft de school een protocol voor kind en scheiding en vindt er twee keer per jaar een pestregistratie plaats.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.
- Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De samenwerking met scholen waarmee De Bron haar voedingsgebied deelt is groot, met name met de drie andere scholen die onder hetzelfde bestuur vallen en de twee basisscholen van Bestuur Openbaar Onderwijs Goirle (BOOG). Binnen het eigen bestuur vindt één keer per twee weken een directeurenoverleg plaats, vier keer per jaar een IB-overleg en incidenteel een ICT-overleg.

Samenwerking met andere basisscholen binnen Plein013 beperkt zich tot directeuren- en IB-overleg. Vanuit Plein013 is aan de school een consultant toegewezen en expertise van andere consultants kan op verzoek worden ingevlogen. De school werkt samen met POVO-013. Zij organiseren voorlichtingsavonden voor leerlingen van groep 8 en hun ouders. Er is een warme overdracht naar het VO en zij geven een terugkoppeling. Er is geen samenwerking met de VVE. Indien nodig maakt de school gebruik van het S(B)O, of hebben zij contact wanneer een leerling wordt verwezen.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team beschouwt de veiligheid in de groep als een basis en voorwaarde om te kunnen leren, waarbij de medewerkers hun rol en verantwoordelijkheid voor moeten nemen. Passend onderwijs maken de leerkrachten nog deskundiger. Het team heeft dan ook de wens om in te zetten op de leerkrachtvaardigheden. Het gaat dan vooral om de didactiek en het omgaan met gedragsproblemen. Men wil de expertise vergroten door collegiale consultatie en het bezoeken van elkaars klassen. Dit is ook terug te lezen in een aantal POPs. Door een grotere deskundigheid is men beter in staat om samen met de informatie van de ouders over hun kind het onderwijsaanbod beter af te stemmen.

De meningen zijn verdeeld over de voorkeur klassenverkleining of extra handen. Hoe kleiner de groep hoe meer aandacht je hebt voor alle leerlingen. Echter, in een kleine groep kunnen veel leerlingen zitten met een grote verscheidenheid aan onderwijsbehoeften. Een eigen leerlijn moet niet zoveel extra aandacht van de groepsleerkracht vragen dat de andere kinderen te weinig aandacht krijgen. Een aantal medewerkers ziet meer profijt in extra handen in de klas, mits deskundige handen. De stagiaires kunnen de leerkrachten ondersteunen. Ondanks dat stagiaires vaak wisselen, zijn er wellicht mogelijkheden om hun inzet zodanig in te vullen waardoor het meer structureel van aard is.

Men wil de leerlingen zoveel mogelijk in de klas houden, mits de veiligheid in de klas wordt gewaarborgd. De sociale veiligheid voor leerlingen en leerkrachten mag niet structureel verstoord worden. De leerkrachten vinden het lastig om leerlingen met externaliserend gedrag te ondersteunen. Men zegt dat men reëel moet blijven en niet moet overgaan tot individueel onderwijs. Bij leerlingen die (veel) verzorging nodig hebben is een belangrijk criterium of er voor de verzorging hulp van buiten beschikbaar is. Leerkrachten kunnen een klas niet alleen laten. Het team is goed in staat om leerlingen met leerproblemen op te vangen.

Het team is zich er van bewust dat door de methodesturing elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak nodig is. Zo kunnen leerlingen met een eigen leerlijn als 'buitenbeentjes' worden gezien. Het team vindt het belangrijk dat leerlingen zich niet als een uitzondering voelen ten opzichte van de andere leerlingen. Bij de aanmelding van kleuters wordt nu meer gekeken naar de ondersteuningsbehoeften. De teamleden herkennen de meerwaarde van het bieden van passend onderwijs aan leerlingen met een beperking of stoornis. Bij nieuwe aanmeldingen stelt men zich voor om de impact te bespreken in het zorgteam en draagvlak te onderzoeken in het team, zodat een gezamenlijk oordeel kan worden gegeven over de mogelijkheden. Bovenal kijkt het team naar wat alle leerlingen nodig hebben en men denkt in mogelijkheden.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☐ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☐ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☐ matig
- ☒ sterk

Toelichting

De sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen is m.b.t. het opleidingsniveau van ouders heterogeen. De wijken die het voedingsgebied vormen, zijn gemengd van samenstelling en dit is terug te vinden in de school. Er zijn veel hoogopgeleide en veel laag opgeleide ouders. Daarnaast heeft de school leerlingen van De Kompaan (crisisopvang jeugdzorg).

Er zijn 14 leerlingen met een leerlingengewicht van 0,3 en 4 leerlingen met een gewicht van 1,2. Hiermee heeft 5,1% van de leerlingen een gewicht.

- *thuis taal:*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting

Er is weinig verschil in de taalachtergrond van de leerlingen. Thuis wordt er Nederlands/dialect gesproken.

- *culturele achtergrond*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting

De culturele achtergrond van de leerlingen is homogeen. Er zijn weinig allochtone leerlingen waardoor de school zich kenmerkt als een 'witte school'.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- niveau van leren

- ☐ weinig
☐ matig
☒ sterk

Toelichting

Naar schatting van de geïnterviewden is het niveau van leren over het geheel van de school gemiddeld te noemen. Opvallend is dat de middenlaag het minst is vertegenwoordigd. De verhouding van het niveau van leren is ongeveer 45% - 10% - 45%. In de groepen zijn grote verschillen merkbaar. De groepen zijn heterogeen van samenstelling. De oorzaak is dat er niet alleen leerlingen van hoog opgeleide ouders uit Goirle komen, maar ook leerlingen uit Tilburg Zuid van laag opgeleide ouders. De kinderen uit Tilburg Zuid komen naar de school om diverse redenen. Eerdere locaties van de school lagen dicht tegen Tilburg Zuid aan. In dat deel van Tilburg Zuid zijn scholen met veel allochtone leerlingen. Ouders kiezen om die reden soms voor een 'wittere school' in Goirle.

Er is één leerling met een OPP en voor drie leerlingen wordt momenteel een OPP geschreven.

De afgelopen vier jaren was het aantal zittenblijvers en verwijzingen naar het S(B)O als volgt:

<i>schooljaar</i>	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
aantal zittenblijvers ³	0	0	7	4
verwijzingen sbo ⁴	0	1	3	0
verwijzingen so ⁵ cat. 1	0	0	0	0
verwijzingen so cat. 2	0	0	0	0
verwijzingen so cat. 3	0	0	0	0

Vanuit de arrangementen van Plein013 is in de afgelopen twee schooljaren de volgende ondersteuning geboden:

arrangementen Plein013	<i>schooljaar</i> 2014-2015	<i>schooljaar</i> 2015-2016
leerlingen voor wie Taalhulp ingeschakeld	0	0
leerlingen gebruik makend van Taalklas	0	0
leerlingen naar Taalschool verwezen	0	0
leerlingen naar Topklas verwezen	0	0
leerlingen voor wie Steunpunt Hoogbegaafde II ingeschakeld	0	2
leerlingen gebruik makend van Intermezzo	0	2
leerlingen verwezen naar Talentklas	0	0

³ Inclusief de zittenblijvers in de kleutergroepen.

⁴ sbo= speciaal basisonderwijs

⁵ so=speciaal onderwijs

- *leerstijlen*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Toelichting

Er is een grote diversiteit van leerstijlen onder de leerlingen. De aanwezigen benoemen dat de leerlingen vooral veel herhaling nodig hebben.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Toelichting

Per klas zijn er 1 à 2 leerlingen die onderzocht zijn en moeite hebben met de informatie-verwerking. Het aantal leerlingen met dit verwerkingsprobleem is groter, alleen zijn zij niet onderzocht. In de groepsplannen is beschreven welke leerlingen speciale behoeften hebben in het verwerken van de informatie.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Toelichting

De Bron heeft een matig aantal leerlingen die ondersteuning nodig hebben in het gedrag. Het gaat dan om grensoverschrijdend gedrag, overactief gedrag, niet gemotiveerd zijn en faalangst. Er zijn tevens leerlingen uit het autistisch spectrum, waarvan een aantal niet officieel zijn gediagnosticeerd.

De school heeft een klein aantal leerlingen met externaliserend gedrag, die niet evenredig zijn verdeeld over de klassen. De geïnterviewden benoemen dat het leerkrachtgedrag van belang is om deze leerlingen goed te ondersteunen en de veiligheid in de klas te waarborgen. De benadering die wordt gehanteerd, werkt: structuur, voorspelbaarheid bieden en een positief klassenklimaat creëren. De andere leerlingen hebben hierdoor het vermogen om leerlingen met grensoverschrijdend gedrag op te vangen.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☐	☒	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☒	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☒	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting

De school hanteert het leerstofjaarklassensysteem en gaat uit van methodesturing. De school is gericht op het overdragen van kennis en klassikaal leren. Tijdens de lessen wordt gebruik gemaakt van het directe instructiemodel. Na de instructie werken de leerlingen in niveaugroepen. Leerlingen werken met een taakbrief. Door compacten, verrijken en routeboekjes voor de individuele leerling aan te bieden, sluit men aan op het niveau van de leerling. Structureren, sturing door de leerkracht en methodisch werken domineren t.o.v. zelf ontdekken en zelfsturing. De aanpak gaat uit van een benadering als jaargroep, maar is er tegelijkertijd op gericht om het maximale uit iedere leerling te halen. Bij de kleuters vindt veel differentiatie plaats. In alle groepen wordt gedifferentieerd voor de vakken rekenen, lezen en taal. De RT-er geeft extra begeleiding aan leerlingen. Binnen de stichting bestaat de voorziening van de Plusklas en vanuit Plein013 Intermezzo.

De opdrachten zijn voornamelijk gestructureerd. In bepaalde gevallen zijn er vrijere opdrachten, bijvoorbeeld bij schoolbrede projecten.

De beoordeling gebeurt op basis van gelijke normering. De school gebruikt hiervoor de methodegebonden en Citotoetsen. Voor leerlingen die boven of onder het gemiddelde niveau presteren, is de beoordeling ten opzichte van eerdere eigen prestaties en waarbij men kijkt naar de vaardigheidsscore.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting

De RT-er biedt ondersteuning in de groep naast de handen van de groepsleerkracht. In de groepsplannen is de onderwijsbehoeften van de individuele leerling geformuleerd. De intern begeleider observeert in de klassen en voert met de leerkracht de leerlingbespreking. Er is

veelvuldig overleg en ondersteuning van de consulent die interventies aandraagt. Deze worden uitgevoerd en vervolgens geëvalueerd.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting

Het team differentieert op instructie, aanbod, tempo en de hoeveelheid verwerkingsstof (compacten/verrijken). Er wordt gebruik gemaakt van visuele ondersteuning tijdens de lessen, zoals tafelkaarten en de timetimer. Leerstijlen vanuit de Meervoudige Intelligentie en coöperatieve werkvormen worden sporadisch ingezet. Behalve visualisatie, leren leerlingen rekenen door beweging.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Op de teldatum 1 oktober 2015 zijn er 353 leerlingen die zijn verdeeld over 14 groepen. Er zijn vijf combinatiegroepen, waarvan vier kleutergroepen 1/2 en één 5/6 combinatiegroep. De kleinste groep telt 20 leerlingen en de grootste 30 leerlingen. Gemiddeld zitten er 25,2 leerlingen in een klas. Totaal werken er 21 groepsleerkrachten, waarvan drie een fulltime aanstelling heeft. De school heeft een RT-er voor de ondersteuning, een LIO-er in groep 3 en stagiaires. De directeur wordt 1 dag per week ondersteund door 3 bouwcoördinatoren. Er is in totaal 1 wtf beschikbaar voor IB, ingevuld door leerkrachten.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 10%

Toelichting

De leerkrachten zijn op de hoogte van de kerndoelen en leerlijnen van minimaal het eigen leerjaar. Het is de geïnterviewden onduidelijk of men het ook kent van het voorgaande en vervoljaar. De leerkrachten geven veelal les aan dezelfde groep en er wordt weinig gewisseld. De leerkrachten kennen de leerlingen in grote lijnen. De methodesturing is leidend. Wanneer leerlingen zich onvoldoende ontwikkelen bij deze methodesturing, zal de leerkracht in het kader van passend onderwijs het onderwijsaanbod aanpassen. Alle leerkrachten zijn in staat didactisch maatwerk te leveren. De mate waarin kan afhangen van de groep leerlingen. De aanwezigen benoemen dat de school vier excellente leerkrachten heeft. Onderling vindt er kennisdeling plaats. Het team wil dit koppelen aan collegiale

consultatie en klassenbezoeken, echter is daar momenteel geen financiële ruimte voor en worden er andere keuzen gemaakt.

Het pedagogisch klimaat op school is veilig. Leerkrachten hebben een warme en open houding naar de leerlingen. Zij zijn sterk in het signaleren van de ondersteuningsbehoeften. Externaliserend gedrag bij een klein aantal leerlingen is voor leerkrachten nog wel lastig en blijft een aandachtspunt.

Op schoolniveau zijn er geen afspraken gemaakt met betrekking tot het voeren van gesprekken met leerlingen waarbij het lesaanbod wordt afgestemd met de ondersteuningsbehoeften. Leerkrachten spreken wel alle leerlingen en vaak gaat het om een veilig pedagogisch klimaat. De aanwezige ouder benoemt de 10-minuten gesprekken als een kans om dit op een andere manier in te vullen. De consultant praat tijdens een klassenbezoek wel eens met een aantal leerlingen. Leerkrachten vinden hun weg naar de IB-er om vragen te stellen, waarbij de IB-er vervolgens vraagt wat zij nodig hebben om de leerlingen goed te ondersteunen. De leerkrachten zijn bijzonder gemotiveerd om te leren. De ambitie van de school is om de leerkracht eigenaar te maken van het eigen leerproces.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Toelichting

De school stelt zich ten doel vanuit hun visie een gedeelde teamaanpak te hanteren. Momenteel is dit terug te zien in de didactische aanpak, 'Passend Reken-Wiskunde Onderwijs' (PARWO) en het directe instructiemodel.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

Toelichting

Aan het begin van het schooljaar zijn er kennismakingsgesprekken, het zogenaamde omgekeerde oudergesprek. Ouders geven informatie over hun kind. De aanwezige ouder benoemt dat leerkrachten zich hierin kunnen trainen om meer effect uit de gesprekken te halen.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Teamexpertise is terug te zien in handelingsgericht werken, de didactische aanpak, bij het hanteren van het directe instructiemodel en bij 'Passend Reken-Wiskunde Onderwijs' (PARWO). De school werkt volgens de 1-zorgroute (handelingsgericht werken, werken met leerlijnen, onderwijsconcepten gebaseerd op onderwijsbehoeften van leerlingen). Dit is op bepaalde onderdelen nog niet volledig geïntegreerd in de teamaanpak en geïnternaliseerd in het handelen van alle medewerkers, evenals een teamaanpak op gedrag waarbij afspraken schriftelijk zijn vastgelegd en werken in de praktijk.

Zoals gezegd kennen de leerkrachten hun leerlingen goed en is het pedagogisch klimaat op school goed.

Expertise met betrekking tot kennis over onderwijszorgvoorzieningen rond de school en in de regio en competenties om ouders als partner te betrekken bij de onderwijszorg voor hun kind is nog niet bij alle medewerkers in de volle breedte aanwezig.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
  - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

De school heeft 353 leerlingen en 14 groepen, waarmee het gemiddelde aantal leerlingen per groep uitkomt op 25,2. In totaal is er **in** de klas **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht 104 uur extra begeleiding per week beschikbaar. Dit is ongeveer 7 uur en 30 minuten per week per klas gemiddeld. De begeleiding wordt uitgevoerd door een LIO-er en stagiaires.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Buiten de groep zet de school voor alle leerlingen ongeveer 30 uur per week in. Deze uren worden ingevuld door een leerkracht, de RT-er en de consulent.

Onderstaand het aantal 'extra handen' beschikbaar **in** de groep **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht.

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vlkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulant begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1/2a	ST	16	22-30
1/2b	ST	8	22-30
1/2c			27-30
1/2d			24-28
3a	LIO	16	25
3b			25
4a			26
4b	ST	16	28
5	ST	8	28
5/6	ST	16	30
6	ST	16	29
7a	ST	8	20
7b			22
8			26
	RT + RT	7 1/2 + 6 1/2	Alle leerlingen
	Consulent	9	Alle leerlingen
	Lkr	15 dagen per jaar	Alle leerlingen

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. Parwo
- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. Kikkerbecool; spring kikker spring, kwaliteitenspel; de coole kikker
- ☒ met een lager tempo, veel herhalen, nl. Bouw
- ☒ gericht op visuele informatieverwerking, nl. Dedicon boeken (2 lln)

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Goed gedaan; een huis vol gevoelens
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. Praat en teken

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen⁶ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair): Wiebelkussens; kleurenklokjes; antislipmatjes; stappenkaartjes; tangles; koptelefoons; aangepast meubilair

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

- ☒ keuken (voor leerlingen)

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

- ☒ rolstoeltoegankelijkheid
- ☒ speel-/gymlokaal

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

- ☒ revalidatie- en therapieruimte (bv. voor fysiotherapie)⁷
- ☒ ruistruimte⁸
- ☒ time-out ruimte⁹

⁶ MRT=motorische remedial teaching

⁷ Idem

⁸ Idem

⁹ Het kan zijn dat de ruimte nog niet als zodanig is ingericht, maar wel eenvoudig om te vormen.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	Ja	visuele beperkingen
	Ja	auditieve beperkingen
	Ja	spraak/taal belemmeringen
	Ja	cognitieve beperkingen
	Ja	motorische beperkingen
	Ja	beperkingen door langdurige ziekte
Ja	Ja	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
Ja	Ja	ADHD
	Ja	dyslexie
	Ja	overige psychiatrische aandoeningen
Ja	Ja	gedragsproblemen
	ja	onderwijsachterstanden andere culturen

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				☒
Bureau Jeugdzorg			☒	
GGD				☒
GGZ				☒
MEE		☒		
(Kinder)ziekenhuis	☒			
Revalidatiekliniek	☒			
Justitiële inrichting	☒			
Gemeente: leerplicht		☒		
Gemeente VVE	☒			
Gemeente brede school			☒	
Gemeente schakelklassen	☒			
Gemeente ketenzorg	☒			

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De groepsleerkracht is de 'eigenaar' van de onderwijsondersteuning voor een leerling. Hij/zij is als zodanig de eerste contactpersoon voor ouders. De intern begeleider ondersteunt zo nodig. Van jaar tot jaar is er zowel een warme als een schriftelijke overdracht. In de loop van het jaar

zijn er zowel groepsbesprekingen (vier keer per schooljaar) waarin de groep als geheel aan de orde komt, als leerlingenbesprekingen waarin individuele leerlingen aan bod komen. Specifieke problemen en/of vragen worden (weer) besproken met de intern begeleider. Indien nodig worden, na overleg met ouders, externe deskundigen geraadpleegd, waaronder de consulent. De leerkracht beschrijft de doelen in de groepshandelingsplannen, voert de plannen uit en evalueert deze. De leerkrachten hebben scholing gekregen in het schrijven van groepsplannen, echter niet op het SMART formuleren van de doelen. Dit is nog een aandachtspunt. De meeste leerkrachten slagen er in om de doelen redelijk tot goed SMART te formuleren. Alle leerkrachten werken hard voor hun leerlingen en leveren de groeps-handelingsplannen op tijd in. Het OPP wordt voorbereid door de IB-er en in samenspraak met de leerkracht opgesteld.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De ondersteuning op schoolniveau is er op gericht dat leerlingen middels groepshandelingsplanning in de klas mee kunnen blijven doen. In deze plannen worden individuele zaken over leerlingen vermeld met betrekking tot extra ondersteuning. Voor het borgen van de continuïteit van de onderwijssteuning wordt gebruik gemaakt van de cyclus voor handelingsgericht werken. Vanuit het S(B)O en Plein013 wordt geen gebruik gemaakt van arrangementen. Er is één leerling met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) die extra begeleiding krijgt. Eén leerling heeft een OPP, voor drie andere leerlingen wordt deze momenteel geschreven.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Om de didactische vorderingen te monitoren gebruikt de school de methodegebonden toetsen, de Cito-toetsen, de entreetoets voor groep 7 en de eindtoets voor groep 8. Gegevens over leerlingen worden vastgelegd in Esis.

Voor de sociaal-emotionele voortgang gebruikt men 'Zien!'. Het is voor laatstgenoemd volgmodel nog onvoldoende duidelijk hoe de uitkomsten kunnen leiden tot interventies en verbeteringen.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De school hanteert de één-zorgroute. Voor het borgen van de continuïteit van de onderwijssteuning wordt gebruik gemaakt van de cyclus voor handelingsgericht werken. Wanneer er sprake is van een complexe problematiek worden leerlingen geagendeerd voor een bespreking van het zorgadviesteam (ZAT). Er is een intern en een extern ZAT samengesteld. Het interne ZAT bestaat uit de intern begeleider, IVP-er, school-verpleegkundige, directeur en schoolmaatschappelijk deskundige. Dit interne zorgteam komt zes keer per jaar bij elkaar. Zo nodig wordt doorverwezen naar een extern ZAT waarin ook medewerkers van het Bureau Jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, leerplicht e.a. zitting hebben. De ZAT-structuur staat naar verluidt stevig. De school ervaart een korte lijn en ziet mogelijkheden om tussentijds af te stemmen met deelnemers.

In het verleden heeft de Bron een traject gevolgd om d.m.v. collegiale consultaties sterker betrokken te zijn op elkaar bij het vormgeven van het onderwijs. Dit is nog niet goed van de grond gekomen.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De Bron heeft een schoolspecifiek dyslexieprotocol dat gebaseerd is op het landelijk protocol. Er is nog geen protocol voor het omgaan met dyscalculie. In het zorgplan van de school is naast het dyslexieprotocol het beleid voor hoogbegaafden opgenomen. Een protocol voor medische handelingen is op bestuursniveau samengesteld. Daarnaast heeft de school een protocol voor kind en scheiding en vindt er twee keer per jaar een pestregistratie plaats. De Bron heeft twee antipestcoördinatoren.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
  - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
  - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Aan het begin van het schooljaar vindt een kennismakingsgesprek plaats waar ouders de nieuwe leerkracht informatie geven over hun kind. Ouders worden geïnformeerd over de vorderingen middels het tienminutengesprek en het rapport. Voorafgaand aan de extra ondersteuning voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften is er veelvuldig overleg tussen de leerkracht en de intern begeleider. Vervolgens worden ouders geïnformeerd en betrokken bij de gesprekken waar eventueel een externe deskundige is uitgenodigd. In het algemeen stelt de leerkracht de onderwijsbehoeften van de leerlingen in de groepsplannen vast en bepaalt en evalueert de onderwijsbegeleiding, zo nodig in overleg met de intern begeleider. De aanwezige ouder merkt op dat zij behoefte heeft eerder te worden betrokken bij de gesprekken.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Goirle kent totaal zeven basisscholen: vier scholen van het Bestuur Stichting Katholiek Basisonderwijs Goirle (SKGB), twee scholen die vallen onder het Bestuur Openbaar Onderwijs Goirle (BOOG) en één Jenaplanschool van de Stichting Tangent. Per januari 2016 zal de samenwerking tussen de basisscholen van SKGB en BOOG een intensieve vorm krijgen, waarin men toewerkt naar een gezamenlijk strategisch beleidsplan en één GMR. Samen gaan zij verder onder de naam Edu-Ley.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Er is geen structurele samenwerking met de reguliere basisscholen binnen Plein013. Overleg met de overige reguliere basisscholen is minimaal. In het kader van de zorgplicht en terugplaatsing worden leerlingengegevens overgedragen. Vier keer per jaar is er een IB-overleg.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Het Bestuur Stichting Katholiek Basisonderwijs Goirle heeft vier basisscholen. Eén keer per twee weken is er een directeurenberaad, vier keer per jaar een IB-overleg en incidenteel vindt een ICT-overleg plaats.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Gedurende het schooljaar worden vier bijkomsten georganiseerd voor de directeuren en bijeenkomsten voor de interne begeleiders. Er kan in de toekomst tijdswinst worden behaald door met betrekking tot het onderwerp een keuze te maken wie deze bijeenkomsten gaat bezoeken. De school heeft korte lijnen met de voorzitter van Plein013. Zo zijn er aan hem vragen gesteld over leerlingen die van buiten het samenwerkingsverband komen en gebruik maken van de arrangementen van Plein013. De consulent die aan De Bron is toegewezen werkt twee dagen op de school. Doordat hij fulltime werkt en vaste dagen heeft op de scholen, is hij weinig flexibel. Dit wringt wel eens. De school moet daardoor een bewuste keuze maken om zo effectief mogelijk gebruik te maken van zijn beschikbare tijd.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De school informeert zich over de ontwikkelingen die een kind doorgemaakt heeft via de ouders (Vragenlijst ontwikkeling 0-4 jaar) en het overdrachtsdocument vanuit de vroegschoolse opvang (peuterspeelzaal/kinderopvang). Het Kindcentrum bevindt zich in hetzelfde gebouw als De Bron. De medewerkers werken nauw met elkaar en zij hebben gezamenlijke uitstapjes. Het Kindcentrum heeft twee vaste contactpersonen. Er is een warme overdracht bij plaatsing op de basisschool. De Bron werkt samen met POVO-013. Zij houdt zich o.a. bezig met afspraken die betrekking hebben op de overstap naar het voortgezet onderwijs. Aan het begin van het schooljaar worden bijeenkomsten georganiseerd voor leerlingen van groep 8 en hun ouders. Op een informatieavond presenteren de VO-scholen zich. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van de groepsleerkrachten van groep 7 en 8. Er vindt een warme overdracht plaats. De directeuren van de Gemeente Goirle en het Mill-Hillcollege (VO-school) hebben één keer per jaar overleg met betrekking tot de verkeersveiligheid en praktische zaken.

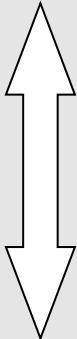
- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Zolang de leerling kan blijven leren, is het team van de Bron goed in staat om de leerlingen te ondersteunen in hun onderwijsbehoeften. Zodra er problemen zijn, volgt er een gesprek met de ouders. Er is een goede samenwerking tussen SBO de Zonnesteen en het SO de Keyzer. De contacten met beide scholen is echter minimaal.

Opbrengsten uit het teamgesprek

Er is een teamgesprek gevoerd aan de hand van stellingen. Deze zijn bewust ambigu geformuleerd om de discussie op te roepen. Collega's hebben op persoonlijke titel hun mening gegeven en deze uitlatingen hoeven niet automatisch overeen te stemmen met het schoolbeleid. In het volgende overzicht is de weging van de argumenten op basis van consensus door de aanwezige collega's weergegeven. De eerste vijf gearceerde stellingen zijn voor het team de sterkste en/of belangrijkste argumenten die een rol spelen rond de realisering van Passend Onderwijs.

Rangorde	Team
<div style="text-align: center;"> <p>Sterk argument</p> <p>Zwak argument</p> </div>	De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden.
	Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger.
	Liever klassenverkleining dan extra handen.
	Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas.
	Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij 'buitenbeentjes'.
	Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is.
	Door Passend Onderwijs krijgt de 'gewone' leerling te weinig aandacht.
	Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties.
	Ik merk niet zoveel van Passend Onderwijs.
	Veel 'zorg'leerlingen op een school schrikt ouders af – dat is geen goede PR.
	Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten.
	Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger.

Afsluitende opmerkingen:

De aangegeven groeimogelijkheden bieden kansen om meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs te kunnen bieden, maar ook om de 'gewone' leerlingen meer aan hun specifieke onderwijsbehoeften aangepast onderwijs te bieden. Of een dergelijke groei wenselijk is, is vanzelfsprekend afhankelijk van de opvattingen van de school, haar schoolbestuur en het samenwerkingsverband waar zij deel van uitmaakt.

De Bron toont zich net als de andere scholen van het samenwerkingsverband een open, gastvrije school die de discussie rond de onderwijsondersteuning naar aanleiding van de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs graag aangaat.

Hopelijk ondersteunt dit rapport het team bij deze discussie.

Met dank voor de prettige ontvangst,

Ina Latuputty
(auditor)